

У Виборчому кодексі України, ухваленому Верховною Радою 19 січня 2019 року, прописане чітке правило: у кожній п'ятірці партійного виборчого списку відтепер має бути щонайменше двоє кандидатів кожної статі. Тобто гендерний мінімум для жінок і чоловіків становить 40%. Партійна система обов'язково діятиме на виборах до всіх рад, де кількість виборців перевищує 90 тисяч. До цього переліку потрапляють усі обласні та 30 міських рад.

Уперше на місцевих виборах гендерну квоту запровадили 2015 року. Але тоді санкцій за її недодержання не було, як і не було додаткових бонусів за дотримання цієї квоти. Тепер же ЦВК вперше в історії України не зареєструє список партії, якщо виявить порушення квотного принципу.

Якщо на виборах 2015 року можна було висувати кандидатів від партії одразу в ради кількох рівнів, то тепер діє нове правило: один кандидат – одне балотування. Це означає, що якщо раніше одні й ті ж кандидатки могли доповнювати гендерну квоту, то тепер партії мають посилено шукати кандидаток-жінок, щоб подати список в різні ради.

Як вплинуло введення квот у 2015 році на склад рад у жодному обласному центрі на місцевих виборах 2015 року сумарний середній відсоток жінок у списках прохідних партій не перевищував 40%. Це означає, що політсилам, представленим у місцевому самоврядуванні, необхідно терміново шукати потенційних кандидаток.

Середній відсоток жінок у списках прохідних партій в жодній раді не перевищив поділки у 40%. Але в 2015 році низка партій мала 40% і більше кандидаток: “Свобода” та “Рідне місто” у Кропивницькому, “Самопоміч” у Запоріжжі та Дніпрі, БПП у Вінниці, “Батьківщина” в Рівному та Івано-Франківську, “Укроп” та “Народний контроль” у Луцьку, “Батьківщина” та КМКс партія угорців в Ужгороді, “Опозиційний блок” у Чернігові. Загалом 9% від прохідних партій мали у своїх списках 40% і більше кандидаток.

Найважче буде знайти жінок для тих партій, які планомірно не розвивали жіноче крило в громаді, мали раніше дуже низький відсоток кандидаток у списку.

Кого обирають виборці. Гендерну квоту ввели для того, щоб у радах збільшити кількість жінок. Але вибори 2015 року доводять, що партії хоч і делегували жінок, але виборці їх не обирали. Так, до прикладу, "Свобода" у Києві мала в списку понад 28% кандидаток і майже виконала квоту, яку передбачав закон, а в Київраду не потрапила жодна представниця "Свободи".

Майже аналогічна ситуація трапилася у Київраді з "Єдністю". Виборці цієї партії по суті не обрали жінок до столичної ради. У інших партій також є ради, де вони залучили значний відсоток жінок-кандидатів, але депутатками не стала жодна з них. Така ситуація у "Батьківщини" в Хмельницькій, Полтавській, Кропивницькій, Івано-Франківській, Черкаській радах. У "Самопоміч" – в Тернопільській, Чернігівській, Дніпровській, Ужгородській, Кропивницькій, Полтавській та Вінницькій радах. У "Радикальної партії" – у Рівненській, Кропивницькій, Луцькій радах.

У інших партій також траплялися такі випадки, але не так часто. Але є партії, які провели в раду більший відсоток жінок, якщо порівнювати з тим середнім відсотком, який був у списку від початку. Такі випадки зафіксовані у 16 міських радах обласних центрів України у 2015 році.

Інформація Громадський рух "Чесно"